

Bijzondere bijstand 2017

Lisanne van Koperen

Thirsa Leendertse

Jeremy Weidum

Met medewerking van Frank Bastiaans en Erick Markiet

31 oktober 2018

Samenvatting

Nederlandse gemeenten hebben in 2017 in totaal 558 miljoen euro uitgegeven aan bijzondere bijstand. Dit bedrag is inclusief projectmatige verstrekkingen en betalingen in natura. De informatie is afkomstig uit een extra onderzoek (extra uitvraag) naar uitgaven aan bijzondere bijstand. Van de gemeentelijke eenheden heeft 79 procent gerespondeerd.

In 2017 is 33 miljoen meer aan bijzondere bijstand uitgegeven dan in 2016. Aan het cluster Financiële transacties werd het grootste bedrag besteed: 163 miljoen. Ook in dit onderzoek zijn de kosten voor beschermingsbewind en woninginrichting opgenomen als aparte posten. In 2017 hebben gemeenten 94 miljoen euro aan beschermingsbewind uitgegeven en 38 miljoen euro aan woninginrichting.

CBS Den Haag
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag
Postbus 24500
2490 HA Den Haag
+31 70 337 38 00
www.cbs.nl

projectnummer 302698-2
Sociaaleconomische en demografische statistieken
31 oktober 2018

kennisgeving De in dit rapport weergegeven opvattingen zijn die van de auteur(s) en komen niet noodzakelijk overeen met het beleid van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding onderzoek	4
1.2	Doel van het onderzoek	4
1.3	Opzet van het rapport	4
2.	Onderzoeksmethode	5
2.1	Extra uitvraag	5
2.2	Schatting model totaalbedrag en clusters bijzondere bijstand BUS	6
2.3	Schatting kosten beschermingsbewind en woninginrichting	7
3.	Resultaten extra uitvraag	8
3.1	Respons	8
3.2	Betrouwbaarheid van de regressiemodellen	8
3.3	Bedragen aan bijzondere bijstand in 2017	9
3.4	Kosten beschermingsbewind en woninginrichting	12
4.	Conclusie: extra uitvraag	13
	Bijlage 1. Vragenlijst extra uitvraag bijzondere bijstand	14

1. Inleiding

1.1 Aanleiding onderzoek

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft informatie nodig over de uitgaven van gemeenten aan bijzondere bijstand. Een deel van deze uitgaven worden door gemeenten maandelijks aangeleverd in de Bijstandsuitkeringenstatistiek (BUS). In de BUS worden echter niet alle uitgaven bijzondere bijstand geregistreerd, omdat deze statistiek alleen de uitgaven op persoonsniveau bevat. Uitgaven aan projectmatige verstrekkingen en/of betalingen in natura ontbreken in de BUS. Over de periode 2010-2016 is daarom jaarlijks een extra uitvraag gedaan bij gemeenten om het totale bedrag aan bijzondere bijstand uitgegeven in het verslagjaar volledig in kaart te brengen. SZW wil ook weten hoe groot het totale bedrag is dat in 2017 aan bijzondere bijstand is verstrekt. Daarom is ook voor het verslagjaar 2017 een extra uitvraag uitgevoerd.

Dit rapport beschrijft de uitkomsten van de extra uitvraag over 2017. Daarnaast gaat het in op de gehanteerde methode van het onderzoek.

1.2 Doel van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is het vaststellen van het totaalbedrag dat gemeenten uitgeven aan bijzondere bijstand, met een uitsplitsing van dit bedrag naar diverse clusters en naar woninginrichting en bewindvoering.

1.3 Opzet van het rapport

Het rapport is als volgt opgebouwd: in hoofdstuk 2 wordt de methode van de extra uitvraag beschreven. Hoofdstuk 3 beschrijft de uitkomsten. Tot slot is de conclusie van het onderzoek opgenomen in hoofdstuk 4.

2. Onderzoeksmethode

Het onderzoek bestond uit een extra uitvraag onder alle gemeenten in Nederland naar de bedragen die in het kader van bijzondere bijstand in 2017 zijn uitgegeven. Met de uitkomsten van deze uitvraag is het totale bedrag bepaald dat in 2017 aan bijzondere bijstand is besteed. Allereerst komt de methode voor de extra uitvraag aan gemeenten aan bod. Vervolgens wordt ingegaan op de methode voor het schatten van de bedragen aan bijzondere bijstand in 2017.

2.1 Extra uitvraag

2.1.1 Populatie

De extra uitvraag voor het verslagjaar 2017 is uitgevoerd onder alle gemeenten in Nederland. Daarbij zijn de berichtgevers van alle gemeenten benaderd met de vragenlijst bijzondere bijstand (zie bijlage 1). Een berichtgever is een gemeente of een dienst die door een aantal gemeenten is opgezet en de gegevens voor de BUS aanlevert aan het CBS via een bepaald softwarepakket. Een berichtgever kan gegevens verstrekken over verschillende gemeenten, maar het omgekeerde komt ook voor: verschillende berichtgevers kunnen over één gemeente rapporteren. Bij het onderzoek is als eenheid van onderzoek de combinatie berichtgever-gemeente gehanteerd. In het vervolg van dit rapport wordt de combinatie berichtgever-gemeente aangeduid met de term 'gemeentelijke eenheid'. In het verslagjaar 2017 telde Nederland 388 gemeenten die waren verdeeld over 491 gemeentelijke eenheden.

2.1.2 Vragenlijst

Alle berichtgevers hebben een of meerdere vragenlijsten ontvangen (een vragenlijst voor elke gemeente waarover zij rapporteren), waarin de bedragen volgens de BUS al waren ingevuld. Het verzoek was om de opgegeven bedragen te controleren op juistheid en in geval van onjuistheid/onvolledigheid aan te vullen met de juiste bedragen bijzondere bijstand volgens de gemeentelijke administratie.

In de vragenlijst werden de volgende onderdelen onderscheiden:

- totaal bijzondere bijstand
- cluster a directe levensbehoeften
- cluster b voorzieningen voor huishouden
- cluster c voorzieningen voor wonen
- cluster d voorzieningen voor opvang
- cluster e kosten uit maatschappelijke zorg
- cluster f financiële transacties
- cluster g uitstroombevordering
- cluster h medische dienstverlening
- cluster i overige kostensoorten
- cluster j kosten wel in statistiek maar geen bijzondere bijstand
- cluster k individuele inkomenstoeslag
- cluster l individuele studietoelage
- cluster m collectieve aanvullende ziektekostenverzekering.
- kosten aan beschermingsbewind
- kosten voor woninginrichting

De laatste twee categorieën vormen geen afzonderlijke clusters, maar maken deel uit van andere clusters. Het gaat om de kosten aan beschermingsbewind en kosten voor woninginrichting. Voor deze kosten konden gemeenten invullen onder welk cluster zij deze scharen. In bijlage 1 is de vragenlijst opgenomen.

2.1.3 Bruikbaarheid van de respons

De bedragen uit de respons zijn gebruikt om een model toe te passen waarmee de bedragen bijzondere bijstand van niet-responderende gemeentelijke eenheden kunnen worden geschat. Net als bij het voorgaande onderzoek in 2017 zijn alle door de responderende gemeenten opgegeven bedragen gebruikt voor verdere analyse, ongeacht of deze bedragen lager of hoger zijn dan het opgegeven BUS-bedrag. Dit geldt voor zowel het totale bedrag bijzondere bijstand als voor de aparte clusters.

2.2 Schatting model totaalbedrag en clusters bijzondere bijstand BUS

Bij het schatten van de regressiemodellen voor het totaalbedrag en clusters bijzondere bijstand, zijn alle bedragen van de vragenlijsten gebruikt; ongeacht of het bedrag volgens de extra uitvraag groter, gelijk of kleiner was dan het bedrag volgens de BUS.

Voor de schatting van het totaalbedrag en de afzonderlijke clusters bijzondere bijstand van non-responderende gemeenten, worden de bedragen van de vier grote gemeenten (G4) buiten beschouwing gelaten. Deze wijken namelijk dermate af ten opzichte van de andere gemeenten dat dit zou leiden tot een vertekening van de modellen. Drie van de G4-gemeenten hebben gerespondeerd. Van deze gemeenten is het bedrag van de vragenlijst overgenomen. Van de niet-gerespondeerde G4-gemeente is het BUS-bedrag gebruikt.

Achtergrond gehanteerde modellen

Per onderscheiden categorie van bijzondere bijstand is een lineair regressiemodel bepaald om de relatie te beschrijven tussen het bedrag volgens de BUS en het bedrag volgens de extra uitvraag. Hierbij is steeds gebruik gemaakt van de volgende regressievergelijking: $y = a + bx + \varepsilon$, waarbij

- y: bedrag aan bijzondere bijstand per gemeentelijke eenheid volgens de extra uitvraag (inclusief projectmatige verstrekkingen en betalingen in natura);
- x: bedrag aan bijzondere bijstand per gemeentelijke eenheid volgens de BUS (exclusief projectmatige verstrekkingen en betalingen in natura);
- a en b: regressiecoëfficiënten en ε : storingsterm met σ als standaarddeviatie.

De regressiecoëfficiënten a en b worden geschat met behulp van de methode van de kleinste kwadraten som. Dit houdt in dat de coëfficiënten a en b zodanig worden vastgesteld dat de som van de gekwadrateerde afwijkingen ten opzichte van de regressielijn ($y = a + bx$) zo klein mogelijk is.

In formulevorm: geminimaliseerd wordt $\chi^2 = \sum_i (y_i - a - bx_i)^2$ voor de coëfficiënten a en b. Hierbij worden de afgeleiden naar a en b gelijkgesteld aan 0:

$$\begin{aligned} \text{I:} \quad & \sum_i [-2y_i + 2a + 2bx_i] = 0 \\ \text{II:} \quad & \sum_i [-2x_i y_i + 2ax_i + 2bx_i^2] = 0 \\ & \Downarrow \\ \text{I:} \quad & aN + b \sum_i x_i = \sum_i y_i \\ \text{II:} \quad & a \sum_i x_i + b \sum_i x_i^2 = \sum_i x_i y_i \end{aligned}$$

$$a = \frac{\sum_i x_i^2 \sum_i y_i - \sum_i x_i \sum_i x_i y_i}{N \sum_i x_i^2 - (\sum_i x_i)^2}$$

$$b = \frac{N \sum_i x_i y_i - \sum_i x_i \sum_i y_i}{N \sum_i x_i^2 - (\sum_i x_i)^2}$$

De gevonden regressievergelijking wordt vervolgens gebruikt om voor gemeentelijke eenheden waarbij wel een bedrag bekend is uit de BUS, maar niet uit de vragenlijst, het bedrag uit de vragenlijst bij te schatten.

2.2.1 Nauwkeurigheid van de uitkomsten

De gehanteerde modellen voor het berekenen van de uitgaven van non-responderende gemeentelijke eenheden gaan gepaard met een zekere onzekerheid. Uit de gevonden regressiemodellen kunnen onzekerheidsmarges op de uitkomsten worden berekend. Op basis van deze marges kan een uitspraak worden gedaan over de nauwkeurigheid van de schattingen.

2.3 Schatting kosten beschermingsbewind en woninginrichting

In het huidige onderzoek zijn, net als in het vorig jaar gehouden onderzoek over 2016, de kosten die gemeenten maken voor het beschermingsbewind of woninginrichting apart in kaart gebracht.

Omdat de kosten voor beschermingsbewind en woninginrichting echter niet apart zijn opgenomen in de BUS, is het niet mogelijk om een bijschatting te maken voor de non-respons volgens de methode zoals gebruikt voor het totaalbedrag en de clusters. In plaats daarvan is gebruik gemaakt van quotiëntschaters: bij deze methode is aangenomen dat de verhouding tussen deze kostenposten en het totaalbedrag aan bijzondere bijstand voor en na ophoging gelijk blijft.

Allereerst is de verhouding berekend tussen het opgegeven bedrag aan beschermingsbewind en het totaalbedrag aan bijzondere bijstand uit de enquête vóór ophoging (*niet-opg*). Dit totaalbedrag is de som van het bedrag uit de vragenlijst van responderende gemeenten en het BUS-bedrag wanneer er geen respons was. Vervolgens is deze fractie vermenigvuldigd met het totaalbedrag aan bijzondere bijstand ná ophoging (*opg*) om te komen tot het opgehoogde bedrag aan beschermingsbewind. Dit totaalbedrag is het bedrag uit de vragenlijst van de responderende gemeenten plus het geschatte bedrag van de gemeenten die de vragenlijst niet hebben ingevuld. In een formule:

$$beschermingsbewind_{opg} = \frac{beschermingsbewind_{niet-opg}}{bijzondere\ bijstand_{niet-opg}} \times bijzondere\ bijstand_{opg}$$

Dezelfde berekening werd uitgevoerd voor woninginrichting:

$$woninginrichting_{opg} = \frac{woninginrichting_{niet-opg}}{bijzondere\ bijstand_{niet-opg}} \times bijzondere\ bijstand_{opg}$$

Omdat bovenstaande verhouding tussen het niet-opgehoogde bedrag aan beschermingsbewind en woninginrichting en het niet-opgehoogde totaalbedrag aan bijzondere bijstand duidelijk bleek te verschillen tussen gemeenten van verschillende grootte, is deze berekening uitgevoerd voor alle gemeentegrootteklassen afzonderlijk om tot een nauwkeuriger resultaat te komen. De volgende grootteklassen zijn onderscheiden: minder dan 10.000

inwoners, 10.000 tot 20.000 inwoners, 20.000 tot 50.000 inwoners, 50.000 tot 250.000 inwoners, 250.000 inwoners of meer (G4).

3. Resultaten extra uitvraag

In dit hoofdstuk worden de resultaten besproken van de extra uitvraag naar de bedragen bijzondere bijstand zoals uitgegeven door gemeenten in 2017.

3.1 Respons

Van de 491 uitgestuurde vragenlijsten aan gemeentelijke eenheden over het verslagjaar 2017 zijn er 389 teruggestuurd. Dit komt overeen met een respons van 79 procent. Op het niveau van gemeenten blijkt dat 332 van de in totaal 388 gemeenten hebben gerepsondeerd, wat overeenkomt met een respons van bijna 86 procent.

3.2 Betrouwbaarheid van de regressiemodellen

De kwaliteit van de regressiemodellen is beoordeeld aan de hand van de correlatiecoëfficiënt R^2 , een statistische maat die aangeeft welk deel van de totale variantie wordt verklaard door het model (zie tabel 3.1). Als de correlatiecoëfficiënt van een regressiemodel 0,95 of hoger was, wordt het betreffende model beschouwd als voldoende betrouwbaar om te gebruiken voor een statistisch-methodologisch verantwoorde bijschatting van ontbrekende gegevens. Een R^2 van 0,95 houdt in dat het gebruikte model 95 procent van de variantie in de responsdata rond de regressielijn kan voorspellen.

Om de betrouwbaarheid van de modellen te verhogen, is een correctie uitgevoerd op uitbijters: bedragen die uitzonderlijk hoog of laag waren en de verklarende kracht van het model duidelijk verminderden. Deze uitbijters zijn geïdentificeerd aan de hand van hun afstand ten opzichte van de regressielijn: als de afstand van een punt minimaal 3 keer zo groot was als gemiddeld voor de hele populatie, werd het punt beschouwd als uitbijter. Voor de uitbijters is het bedrag zoals ingevuld in de enquête vervangen door de voorspelde waarde $y_i = a + bx_i$ plus een correctiefactor ter grootte van maximaal 2 maal de standaarddeviatie σ . Hierdoor worden de uitbijters in feite op een willekeurige positie in het 95%-betrouwbaarheidsinterval geplaatst.

Tabel 3.1 Kwaliteit regressiemodellen naar cluster bijzondere bijstand¹⁾

	R ²	a	b
Totaal	0,99	- 14 383	1,09
<i>Cluster</i>			
directe levensbehoeften	0,99	- 9 715	1,12
voorzieningen voor het huishouden	0,98	306	1,02
voorzieningen voor wonen	0,99	- 670	1,02
voorzieningen voor opvang	0,95	332	1,04
kosten uit maatschappelijke zorg	0,96	7 179	0,80
financiële transacties	0,98	- 2 916	1,05
uitstroombevordering	0,98	- 927	0,99
medische dienstverlening	0,84	x	x
overige kostensoorten	0,98	- 2 395	1,09
kosten wel in statistiek maar geen bijzondere bijstand	0,70	x	x
individuele inkomenstoeslag	0,99	6 365	1,00
individuele studietoelage	0,85	x	x
collectieve aanvullende ziektekostenverzekering	0,35	x	x

Bron: CBS.

¹⁾ Voor de dikgedrukte regels geldt dat het regressiemodel voor de desbetreffende clusters van onvoldoende kwaliteit was ($R^2 < 0,95$).

Het bleek niet mogelijk om betrouwbare uitkomsten te schatten voor 4 clusters:

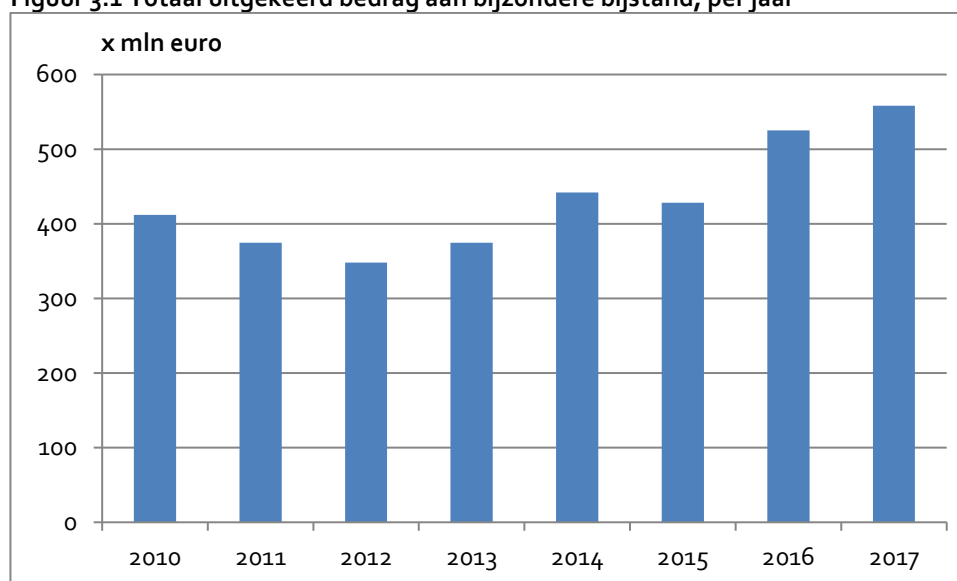
- Medische dienstverlening;
- Kosten wel in statistiek maar geen bijzondere bijstand;
- Individuele studietoelage;
- Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering.

Voor deze categorieën was de kwaliteit van de regressiemodellen te laag om deze te gebruiken voor het schatten van uitkomsten voor de non-respons, ook na correctie van de uitbijters. De R^2 liep voor deze modellen uiteen van 0,35 voor het cluster Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering, tot 0,85 voor het cluster Individuele inkomenstoeslag. De lagere R^2 van het cluster Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering is te verklaren door het feit dat het opgegeven bedrag voor dit cluster in de BUS vaak rond de 0 ligt (weinig variantie) terwijl het bedrag volgens de uitgezonden vragenlijst aanzienlijk hoger is. Op basis van dergelijke uitgangswaarden kan geen goed passend regressiemodel worden opgesteld. De R^2 van het cluster Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering is overigens aanzienlijk hoger dan die uit het vorig jaar uitgevoerde onderzoek over het verslagjaar 2016. De R^2 kwam toen uit op 0,05.

3.3 Bedragen aan bijzondere bijstand in 2017

Uit het onderzoek blijkt dat de Nederlandse gemeenten in 2017 in totaal 558 miljoen euro aan bijzondere bijstand hebben uitgegeven. Dit bedrag is inclusief projectmatige verstrekkingen en betalingen in natura. De uitgaven aan bijzondere bijstand in 2017 waren 6 procent hoger dan in 2016, toen het totaalbedrag uitkwam op 525 miljoen (zie figuur 3.1).

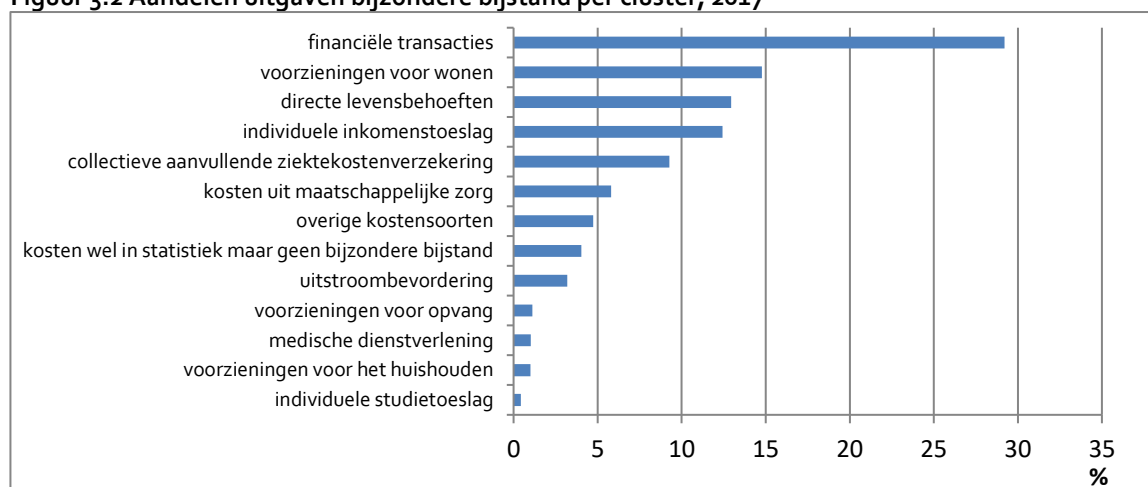
Figuur 3.1 Totaal uitgekeerd bedrag aan bijzondere bijstand, per jaar

De som van de clusterbedragen behoort gelijk te zijn aan het totaalbedrag bijzondere bijstand. Hiermee wordt voldaan aan de eis van consistentie. Aan deze eis wordt doorgaans niet geheel voldaan. Hiervoor zijn verschillende oorzaken aan te geven. Er kunnen inconsistenties voorkomen in de opgaven van gemeenten of in de BUS-bestanden. Een andere oorzaak is dat elk cluster onafhankelijk, apart wordt berekend. Voor het verkrijgen van volledige consistentie, zijn daarom de clusterbedragen van de gemeenten vermenigvuldigd met een correctiefactor om ervoor te zorgen dat de som van de afzonderlijke clusterbedragen overeenkomt met het totaalbedrag bijzondere bijstand.

In 2017 werd het grootste bedrag uitgegeven aan het cluster Financiële transacties: 29 procent (163 miljoen euro) van het totale bedrag dat is uitgegeven aan bijzondere bijstand. (zie figuur 3.2). Ook ging een groot deel naar Voorzieningen voor wonen: 15 procent (96 miljoen euro). De vier grootste gemeenten van het land hebben in totaal 117 miljoen euro aan bijzondere bijstand uitgegeven. Dat komt overeen met 21 procent van het totale bedrag.

Figuur 3.2 Aandelen uitgaven bijzondere bijstand per cluster, 2017

In tabel 3.2 (volgende bladzijde) zijn voor alle clusters de geschatte bedragen op basis van de uitvraag weergegeven, alsmede de bedragen vanuit de BUS en de verhouding hiertussen. Voor

4 clusters konden geen betrouwbare uitkomsten worden geschat voor de non-respons. Daarom zijn de bedragen voor de uitkomsten van deze clusters gebaseerd op de bedragen vanuit de extra uitvraag voor gemeenten die hebben gerepsondeerd en de bedragen vanuit de BUS voor gemeenten die niet hebben gerepsondeerd. Deze clusters zijn dus niet opgehoogd voor de non-respons. Omdat de bedragen die de gemeenten in 2017 opgaven in de vragenlijsten, gemiddeld 6 procent hoger waren dan de BUS-bedragen, leidt deze benaderingsmethode waarschijnlijk tot een onderschatting van de werkelijkheid.

Net als in vorige onderzoeken is opvallend dat de uitkomsten voor het cluster Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering relatief hoog zijn in vergelijking met de bedragen volgens de BUS. Waarschijnlijk komt dit doordat de BUS voor dit cluster geen goed beeld geeft van de daadwerkelijk gemaakte kosten. Dit hangt deels samen met het volgende:

Het kan voorkomen dat gemeenten afspraken maken met verzekeraars waarbij de gemeenten, bijvoorbeeld in verband met de aanvullende ziektekostenverzekering, jaarlijks een groot bedrag betalen. Dit bedrag is bestemd voor een aantal bijstandsontvangers in de desbetreffende gemeente, waarbij deze premie niet op persoonsniveau geregistreerd wordt. Dit leidt in de BUS tot een onderschatting van zowel het aantal verstrekkingen bijzondere bijstand, als van het daaraan totaal uitgegeven bedrag. Maar in dergelijke gevallen kunnen deze gemeenten wel het totaal betaalde bedrag voor dit cluster opgeven in de extra uitvraag van dit onderzoek.

Zoals genoemd in paragraaf 2.2.1, gaan de regressiemodellen die gebruikt zijn voor het schatten van het totaalbedrag en de clusters bijzondere bijstand van de non-respons, gepaard met een zekere onzekerheidsmarge. Zoals blijkt uit tabel 3.2, zijn de onzekerheidsmarges van de uiteindelijke uitkomsten klein. De marge voor het cluster Voorzieningen voor opvang was het grootst en wel 2,51 procent. De marges van de afzonderlijke clusters zijn wel duidelijk hoger dan de marges uit het vorig jaar gehouden onderzoek over het verslagjaar 2016. Dit hangt samen met het feit dat er in het huidige onderzoek een hogere correctiefactor nodig was om de som van de afzonderlijke clusterbedragen te laten uitkomen op het apart geschatte totaalbedrag.

Tabel 3.2. Uitgaven bijzondere bijstand naar cluster, 2017¹⁾

	Extra uitvraag	BUS	Verhouding	Marge (%)
<i>x mln euro</i>				
Totaal uitgekeerd bedrag	558	505		0,05
<i>Cluster</i>				
directe levensbehoeften	72	76	0,95	0,76
voorzieningen voor het huishouden	6	5	1,09	2,00
voorzieningen voor wonen	82	82	1,01	0,49
voorzieningen voor opvang	6	6	1,11	2,51
kosten uit maatschappelijke zorg	32	28	1,18	1,59
financiële transacties	163	163	1	1,15
uitstroombevordering	18	21	0,86	1,12
medische dienstverlening	6	6	0,91	-
overige kostensoorten	26	20	1,36	1,32
kosten wel in statistiek maar geen bijzondere bijstand	22	27	0,82	-
individuele inkomenstoeslag	69	62	1,11	0,61
individuele studietoelage	2,5	1,8	1,35	-
collectieve aanvullende ziektekostenverzekering	52	8	6,88	-
kosten beschermingsbewind ²⁾	94	-	-	-
kosten woninginrichting ²⁾	38	-	-	-

Bron: CBS.

1) Dikgedrukte bedragen zijn niet opgehoogd wegens een te grote variantie in het regressiemodel. Deze zijn dus gebaseerd op de respons, voor zover beschikbaar en anders op de bedragen vanuit de BUS.

3.4 Kosten beschermingsbewind en woninginrichting

In het huidige onderzoek zijn, overeenkomstig met het onderzoek over 2016, de kosten die gemeenten maken voor het beschermingsbewind en woninginrichting apart in kaart gebracht.

3.4.1 Beschermingsbewind

Na ophoging volgens de in paragraaf 2.3 beschreven methode blijkt dat de Nederlandse gemeenten in 2017 in totaal 94 miljoen euro hebben uitgegeven aan beschermingsbewind (tabel 3.2). Dit is een daling van 7 procent ten opzichte van uitgaven in 2016. Het in 2017 uitgegeven bedrag aan beschermingsbewind is 17 procent van het totaal uitgegeven bedrag aan bijzondere bijstand. In 2016 was het nog 20 procent.

Van de gemeentelijke eenheden die konden aangeven onder welk cluster de kosten voor beschermingsbewind vielen, gaf 83 procent aan dat de kosten voor het beschermingsbewind deel uitmaken van het cluster Financiële transacties. 12 procent van de gemeentelijke eenheden noemde het cluster Kosten uit maatschappelijke zorg.

3.4.2 Woninginrichting

Nederlandse gemeenten blijken in 2017 na ophoging in totaal 38 miljoen euro te hebben uitgegeven aan woninginrichting, dit is 7 procent van het totale bedrag dat in 2017 is besteed aan bijzondere bijstand. Het overgrote deel van de kosten aan woninginrichting blijkt deel uit te maken van het cluster Voorzieningen voor wonen, 99 procent van de gemeentelijke eenheden die een clusters konden noemen, gaf dit aan.

Omdat de categorieën kosten beschermingsbewind en kosten voor woninginrichting niet zijn geschat met het regressiemodel, zijn hiervoor geen marges berekend.

4. Conclusie: extra uitvraag

Van de 491 gemeentelijke eenheden heeft 79 procent een ingevulde uitvraag teruggestuurd, dit betekent een respons van 86 procent voor de 388 Nederlandse gemeenten in 2017.

Uit deze uitvraag over verslagjaar 2017 bleek dat Nederlandse gemeenten in totaal 558 miljoen euro hebben uitgegeven aan bijzondere bijstand. Het gaat hier om een bedrag inclusief projectmatige verstrekkingen en betalingen in natura. Het in 2017 uitgegeven bedrag was 6 procent hoger dan in 2016, toen de gemeenten 525 miljoen euro uitgaven aan bijzondere bijstand.

De uitgaven aan bijzondere bijstand in 2017 zijn onderverdeeld in 13 clusters. Het grootste bedrag werd uitgegeven aan het cluster Financiële transacties: 163 miljoen euro. Voor 4 clusters bleek het niet mogelijk om de ontbrekende bedragen aan bijzondere bijstand bij te schatten, omdat de kwaliteit van de modellen niet voldoende was.

Kosten in het kader van woninginrichting en beschermingsbewind zijn ook dit jaar als aparte categorie opgenomen in de extra uitvraag. In 2017 hebben gemeenten in totaal 94 miljoen euro uitgegeven aan het beschermingsbewind en 38 miljoen euro aan woninginrichting. De meeste gemeenten rekenen de uitgaven in het kader van beschermingsbewind in de BUS onder het cluster Financiële transacties, maar ook het cluster Kosten uit maatschappelijke zorg werd genoemd. Uitgaven met betrekking tot woninginrichting werden door het overgrote deel van de gemeenten bij het cluster Voorzieningen voor wonen ingedeeld.

Bijlage 1. Vragenlijst extra uitvraag bijzondere bijstand

Uitgaven aan bijzondere bijstand 2017

Gemeente:

Totaal bedrag Bijzondere Bijstand (kenmerk 17 alle clusters, a tot en met m) **	Bedrag (BUS)	Is dit bedrag volledig: *		Indien nee →	Volledig bedrag
		Ja	Nee		
Bijzondere Bijstand naar cluster Bijzondere Bijstand					
Directe levensbehoeften (kenmerk 17, cluster a)		☐	☐	Indien nee →	
Voorzieningen voor huishouden (kenmerk 17, cluster b)		☐	☐	Indien nee →	
Voorzieningen voor wonen (kenmerk 17, cluster c)		☐	☐	Indien nee →	
Voorzieningen voor opvang (kenmerk 17, cluster d)		☐	☐	Indien nee →	
Kosten uit maatschappelijke zorg (kenmerk 17, cluster e)		☐	☐	Indien nee →	
Financiële transacties (kenmerk 17, cluster f)		☐	☐	Indien nee →	
Uitstroombevordering (kenmerk 17, cluster g)		☐	☐	Indien nee →	
Medische dienstverlening (kenmerk 17, cluster h)		☐	☐	Indien nee →	
Overige kostensoorten (kenmerk 17, cluster i)		☐	☐	Indien nee →	
Kosten wel in statistiek maar geen bijzondere bijstand (kenmerk 17, cluster j) ***		☐	☐	Indien nee →	
Individuele inkomens toeslag (kenmerk 17, cluster k)		☐	☐	Indien nee →	
Individuele studietoelage (kenmerk 17, cluster l)		☐	☐	Indien nee →	
Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering (kenmerk 17, cluster m)		☐	☐	Indien nee →	
Kosten beschermingsbewind (kenmerk 17) Bij welk cluster in de BUS heeft u deze kosten ondergebracht? Kies uit a tot en met m. U kunt meer dan één cluster opgeven. Geef a.u.b. ook het totale bedrag aan.					
Cluster					Bedrag
Kosten woninginrichting (kenmerk 17) Bij welk cluster in de BUS heeft u deze kosten ondergebracht? Kies uit a tot en met m. U kunt meer dan één cluster opgeven. Geef a.u.b. ook het totale bedrag aan.					
Cluster					Bedrag

Opmerkelijk grotere/kleinere uitgaven aan bijzondere bijstand

Is er in 2017 opmerkelijk meer uitgegeven aan bijzondere bijstand dan in 2016? Zo ja, waarom?

Reden

Is er in 2017 opmerkelijk minder uitgegeven aan bijzondere bijstand dan in 2016? Zo ja, waarom?

Opmerkingen (bijvoorbeeld in het kader van kosten beschermingsbewind of woninginrichting):

*) S.v.p. betreffende groene vakje aankruisen met een "x"

**) Bijzondere bijstand betreft kenmerk 17 uit de BUS.

***) Bij gemeenten die gebruik maken van het softwarepakket SSD (GWS4all) is het mogelijk dat het door het CBS ingevulde bedrag bij cluster j hoger is. Dit komt door een bekend softwareprobleem dat heeft gespeeld. Het CBS gaat dit achteraf corrigeren.